

Vilje
gir vekst

Skal du ta privatisteksamen?

Nyttige tips og råd

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Innledning

Har du behov for studiekompetanse eller fagbrev? Kanskje du ønsker å forbedre karakterer du allerede har fra videregående skole?

Du tar eksamen som privatist når du ikke er elev i faget. Det er ikke tillatt å melde deg opp som privatist hvis du samtidig er elev i samme fag. En privatist får ikke standpunkt-karakter i faget, kun eksamenskarakter.

Privatistkontoret tilbyr ikke kurs. Dersom du ønsker å forberede deg til eksamen ved å følge kurs må du selv undersøke hvem som tilbyr dette.

Vi kan gi deg tips på veien mot eksamen. Dette heftet er en kortversjon av hva privatist-eksamen dreier seg om, og her kan du finne svar på en del spørsmål vi ofte får. Dersom du bruker heftet elektronisk kan du trykke direkte på lenkene.

Oppmelding til privatisteksamen

Du må melde deg opp og betale på www.privatistweb.no i perioden 20. august til 15. september, og i perioden 5. januar til 1. februar.

Før eksamen

Eksamensdato

Skriftlig: Alle eksamensdatoer står på www.privatistweb.no når du melder deg opp.

Muntlig: Eksamensdatoene finner du på www.privatistweb.no senest 1. november for høstens eksamener, og senest 1. april for vårens eksamener.

Innkallingsbrev til eksamen:

Brevet sendes i posten innen 1. april/1. november. Ta med deg brevet på eksamensdagen.

Læreplan

Alle fag har en læreplan («pensum»). I læreplanen finner du kompetansemålene. Det er disse du prøves i på

eksamen. Læreplaner i de ulike fag finner du på www.udir.no.

Bøker

Videregående skoler bruker ulike bøker i det enkelte fag. Husk på at lærerne kan bruke ulike kopier/annet undervisningsmaterieell for å dekke alle læreplanmålene i undervisningen. Det kan være vanskelig å finne ut hva du skal lese på før eksamen.

[Se forslag til ulike bøker \(studieforberedende fag\)](#) eller [www.rogfk.no/utdanning/privatist/før eksamen](http://www.rogfk.no/utdanning/privatist/før_eksamen).

Du kan også høre med bokhandler, nettsteder og i noen tilfeller publiserer skolene boklister på sine hjemmesider. Andre tips: Forlagenes hjemmesider eller brukte bøker til salgs på nettet/biblioteker.

www.ndla.no

Den elektroniske læringsplattformen NDLA (nasjonal digital læringsarena) har utviklet lærestoff for de

fleste fag i videregående. Alt innholdet er gratis! Vi oppfordrer deg til å bruke dette nettstedet.

Tidligere gitte eksamensoppgaver

Skriftlig eksamen: Det kan være nyttig å se på tidligere eksamensoppgaver for skriftlige fag. Tidligere eksamensoppgaver finner du på www.udir.no.

En del eksamensoppgaver er passordbeskyttet.
Passordet er: Eksamen.

Ønsker du tidligere eksamensoppgaver i skriftlige yrkesfag Vg1/Vg2/Vg3 kan du sende en e-post til:
privatist@rogfk.no

Muntlig eksamen: Tidligere eksamensoppgaver er ikke tilgjengelig i muntlige fag.

Forberedelsesdag:
Vær oppmerksom på at noen skriftlige fag har forberedelsesdag.
Forberedelsesmateriellet vil bli publisert på: www.udir.no
ca. kl. 09.00 dagen før selve eksamen.

Fullstendig liste over fag med forberedelsesdel ser du på www.privatistweb.no – «viktig informasjon om eksamen»

Sykdom

Du har rett til utsatt eksamen dersom du er syk på eksamensdagen (Opplæringsloven, paragraf 3-35)

Du må gi beskjed til Privatistkontoret på eksamensdagen, og du må sende legeattest/sykemelding til Privatistkontoret innen tre dager. Deretter vil du motta et skriv fra Privatistkontoret som forteller at du har rett til en ny, gratis eksamen påfølgende semester.

Privatister i fag med skriftlig eksamensform

Nedenfor er et sammendrag av retningslinjene.

Fremmøte, legitimasjon og registrering

Du får ikke ta eksamen uten gyldig legitimasjon med bilde. Eksempler på gyldig legitimasjon er pass, førerkort eller bankkort.

Hjelpemidler

Kun tillatte hjelpemidler kan brukes. Til de fleste eksamener er alle hjelpemidler tillatt, med unntak av internett og andre verktøy som tillater kommunikasjon. Noen fag har spesielle ordninger. Vaktene kan kontrollere hvilke hjelpemidler som brukes under

eksamen. Du er selv ansvarlig for å ta med aktuelle hjelpemidler.

Der det er todelt eksamen, er Del 1 **uten** hjelpemidler og Del 2 **med** hjelpemidler.

Forholdene i eksamenslokalet

Du må følge reglene som gjelder på eksamensstedet. Det skal være stille i eksamenslokalet og det er ikke tillatt med noen form for kommunikasjon mellom kandidatene.

Mobiltelefoner skal være avslått og lagt bort. Det er ikke lov å sitte med høretelefoner.

Todelt eksamen

- Eksamensmodellen for matematikk, kjemi, fysikk og biologi er todelt. Del 1 skal besvares kun ved bruk av vanlige skrivesaker, passer, linjal og vinkelmåler. Bruk av andre hjelpemidler enn de som er tillatt for del 1 regnes som forsøk på juks. Eksamensvakt samler inn Del 1 etter oppgitt tid. Det er tillatt å begynne på Del 2 før Del 1 er levert, men da uten hjelpemidler. I del 2 er alle hjelpemidler tillatt med unntak av Internett og andre verktøy som tillater kommunikasjon.
- Matematikk: I del 2 av alle matematikkoppgaver er det innført krav til obligatorisk bruk av digitale verktøy. Det betyr at du må ta med deg din egen datamaskin. Du er selv ansvarlig for å ha med de programmene som trengs for å løse oppgaven.

Gjennomføring av eksamen

Eksamen kan gjennomføres på to måter:

1. IKT-basert eksamen (pc/mac)

I de aller fleste fag bestemmer du selv om du vil besvare med egen pc/mac eller om du vil skrive med penn og papir.

Dersom du benytter egen pc/mac er du selv ansvarlig for bruken av denne og du må beherske lagring og utskrift.

- Bruk av nettbrett/iPad er ikke tillatt.
- I noen fag må du bruke pc/mac. Det gjelder blant annet for faget matematikk og enkelte yrkesfag 2.

2. Papirbasert eksamen

Hvis du ikke har med deg din egen pc/mac må du bruke penn og papir.

Fullstendige retningslinjer finner du via nettsidene www.rogfk.no:

Velg utdanning, så privatist, og klikk på Før eksamen.

Privatister i fag med muntlig og muntlig-praktisk eksamensform

---

Nedenfor er et sammendrag/forklaring av retningslinjene.

Muntlig eksamen

Forberedelsestid:

inntil 30 minutter

Eksamenstid:

inntil 30 minutter

Muntlig-praktisk eksamen

Forberedelsestid:

inntil 45 minutter

Eksamenstid:

inntil 45 minutter

Normalt foregår eksamenen på ettermiddag/kveldstid.

Forberedelsesdelen er individuell og skjer i tiden rett før du blir eksaminert.

Det er normalt 6 til 8 kandidater i en gruppe som tar eksamen.

Privatistene eksamineres èn og èn innenfor oppgitt eksamenstid.

Når du møter til eksamen vil du som regel få angitt cirka tidspunkt for eksamineringen. Alle kandidater må vise gyldig legitimasjon.

Forberedelse

- Under forberedelsesdelen er alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre. Det skal være ro i forberedelsesrommet. Du skal ikke forlate forberedelsesrommet under forberedelsestiden med mindre vekten tillater det.
- Kandidaten trekker tema/problemstilling når han/hun møter eksaminator til forberedelsen. Dette skjer før du går inn i forberedelsesrommet.
- Under forberedelsen kan det gjøres notater (håndskrevne/notater på PC) som kan brukes under eksamen. Utstyr til f.eks. PowerPoint-presentasjon tilbys ikke.

Eksamen

- Eksamen starter med at du presenterer temaet som du har arbeidet med i forberedelsedelen. Presentasjonen skal ikke være mer enn 1/3 av eksamenstiden. Presentasjonen skal være et utgangspunkt for videre samtale slik at du kan få vise hva du har lært.
- Du bør få anledning til å starte presentasjonen, men eksaminator kan stille spørsmål hvis du ikke klarer å holde deg til temaet eller tiden trekker ut.
- Notater fra forberedelsedelen er eneste tillatte hjelpemiddel til muntlig eksamen.
- Eksamen skal ikke organiseres på en slik måte at privatisten bare prøves i en liten del av læreplanen for faget.

Når du får opplyst karakteren, kan du be om en begrunnelse der og da. Denne begrunnelsen blir gitt muntlig. Begrunnelse blir ikke gitt senere.

Spesielt for muntlig-praktiske fag

En del eksamener, som for eksempel naturfag, fysikk, kjemi og biologi, inneholder en eksperimentell del.

Kandidatene kan bli bedt om å gjennomføre et forsøk eller beskrive et forsøk/lab-øvelser (praktisk del). Denne kunnskapen er du selv ansvarlig for å lære deg.

[Øvelser \(pdf\)](#) som kan være aktuelle som praktisk innslag ved muntlig-praktisk eksamen.

Fullstendige retningslinjer finner du via nettsidene www.rogfk.no Velg utdanning, velg privatist, og klikk på Før eksamen.

Etter eksamen

Sensur

Mange skriftlige fag har en felles sensurdato som bestemmes av Utdanningsdirektoratet. Alle karakterer vil bli publisert fortløpende på www.privatistweb.no under "Mine eksamener".

Karaktersetting

Tallkarakterene har følgende grader: 6-5-4-3-2-1. Karakteren 6 er beste karakter. Karakterene 2 er bestått. Karakteren 1 er ikke bestått. Du velger selv om du vil benytte eksamenskarakteren du får som privatist eller om du vil beholde eventuell(e) tidligere karakter(er) i faget.

Klagebehandling

Fristen for å klage på eksamenskarakteren er 10 dager. For privatister publiseres karakterene på www.privatistweb.no så snart den er klar etter eksamen, og klagefristen gjelder fra tidspunktet som karakteren er publisert. Du må klage per e-post.

Klagen sendes eksamenskolen (skolen du tok eksamen ved). Unntaket er om du har tatt eksamen i yrkesfag eller teorieksamen i lærefaget for praksiskandidater/lærlinger. I disse tilfellene skal klagen sendes til Privatistkontoret.

Klagebehandling ved skriftlig eksamen

Du trenger ikke å begrunne hvorfor du klager på en skriftlig eksamen.

Klagenemnda avgjør om karakteren er urimelig og skal endres. Vær oppmerksom på at du også kan gå ned i karakter etter klage. Det kan derfor være en viss risiko å klage på karakteren 2.

Klagebehandling ved muntlig, muntlig-praktisk og praktisk eksamen

Ved muntlig, muntlig-praktisk og praktisk eksamen er det bare anledning til å klage på formelle feil som kan ha noe å si for resultatet, etter forskrift til opplæringslova § 5 – 10. Det er ikke anledning til å klage på sensors vurdering av elevens kompetanse.

Formelle feil kan for eksempel være:

- at eksamensoppgaven ikke er innenfor kompetansemålene i læreplanen.
- at eleven ikke får bruke hjelpemidler som er tillatt i følge retningslinjene.
- urimelige avbrudd og forstyrrelser.

Dersom eleven får medhold i klagen, skal eksamensresultatet annulleres og eleven får gå opp til ny eksamen påfølgende semester.

Hurtigklager

Vi gjør oppmerksom på at det i forbindelse med våreksamen (ikke høsteksamen) er mulig å hurtigklage i en del eksamensfag med sentral sensur.

Disse klagen har kortere klagefrist enn 10 dager og må sendes til skolen per e-post så snart karakteren er publisert.

Klage som blir levert etter dette tidspunktet, blir tatt med i den

ordinære klagebehandlingen. Forventet svar på disse klagen er innen begynnelsen av oktober.

Fag det kan hurtigklages på: se oversikt på www.privatistweb.no – under «viktig informasjon om eksamen».

Dokumentasjon av karakter

Alle karakterer vil bli publisert på www.privatistweb.no under "Mine eksamener".

Vi gjør oppmerksom på at vi ikke sender karakterutskrift i posten. Du kan selv skrive ut en karakterutskrift fra www.privatistweb.no.

Denne karakterutskriften er imidlertid ikke godkjent som dokumentasjon ved søknad om opptak til høyere utdanning. Søker du opptak til høyere utdanning, må du ha kompetansebevis eller få

---

faget/fagene ført på vitnemålet ditt. Forbedringer av fag du har fra før kan dokumenteres med kompetansebevis ved siden av ditt vitnemål.

Skal du ha vitnemål/nytt vitnemål, må du henvende deg til skolen du tidligere var elev ved.

Nyttige lenker

For mer informasjon om privatisteksamen må du lese «viktig informasjon om eksamen» på www.privatistweb.no

Her finner du lenker og informasjon om temaer som ikke er omtalt i dette skrivet, for eksempel spesielle bestemmelser i enkelte fag, tilrettelegging, fritak sidemål med mer.

Kontaktinformasjon:

E-postadresse
Privatistkontoret i Rogaland:
privatist@rogfk.no

Telefon 51 92 10 75
(telefonetid kl. 10.00 – 14.00)

Har du spørsmål oppfordrer vi deg til å sende e-post.

Foto: iStockphoto

Vilje
gir vekst

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Postboks 130, 4001 Stavanger | Besøksadr. Arkitekt Eckhoffs gate 1, 4010 Stavanger | rogfk.no